

به ناوی گه له وه
 ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق
 ژماره ی دهرهینان: ۳۳
 رۆژی دهرهینان: ۲۰/۶/۲۰۰۴

پشت به حوکمه کانی برگه (۱) ی مادده ی (۵۶) و مادده ی (۵۳) له یاسای ژماره (۱) ی هه موارکراوی سالی (۱۹۹۲) و، له سه ر داوای ئه نجومه نی وه زیران و ئه و یاسا کاریه ش که ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق، له دانیشتنی ژماره (۴۳) ی رۆژی (۲۰۰۴/۶/۱۹) یدا ئه نجامی داوه، به پێی ئه و ده سه لاته ش که برگه (۳) ی مادده ی دووه می یاسای ژماره (۱۰) ی سالی ۱۹۹۷ پیمانی داوه، بریاری دهرهینانی ئه م یاسایه ی خواره وه مان دا:

یاسای ژماره (۳۳) ی سالی/ ۲۰۰۴
 یاسای وه زاره تی فیڕکردنی بالاو لیڤۆلینه وه ی زانستی بو ههریمی کوردستانی عیراق

به شی یه که م
 پیناسه کان

مادده ی یه که م:

- مه به ست له م ده سه واژانه ی خواره وه، له م یاسایه دا، مانا کانی به رامبه ریانه:
- (۱) ههریم: ههریمی کوردستانی عیراق.
 - (۲) ئه نجومه نی وه زیران: ئه نجومه نی وه زیرانی ههریمی کوردستانی عیراق.
 - (۳) وه زاره ت: وه زاره تی فیڕکردنی بالاو لیڤۆلینه وه ی زانستی له ههریمی کوردستانی عیراقدا.
 - (۴) وه زیر: وه زیری فیڕکردنی بالاو لیڤۆلینه وه ی زانستی له ههریمی کوردستانی عیراقدا.
 - (۵) ئه نجومه ن: ئه نجومه نی فیڕکردنی بالاو لیڤۆلینه وه ی زانستی.
 - (۶) فیڕکردنی بالاو: هه موو قوناغه کانی فیڕکردن که دابه دوای قوناغی دواناوه ندی دین، له زانکو فه رمی و ئه هلی و هه یئه تی په یمانگا ته قه نییه کان و هه یئه تی بالای پسپۆرییه پزیشکییه کان له ههریمدا.
 - (۷) زانکو فه رمیه کان: زانکو ی صلاح الدین، زانکو ی سلیمانی، زانکو ی دهوک و زانکو ی که رکوک و هه ر زانکو یه کی دیکه حکومه تی ههریم دواتر بیکاته وه.
 - (۸) زانکو نه هلیه کان: ئه و زانکو غه یره فه رمیانه ن که به ره زامه ندی وه زاره ت و به پێی ئه و شه رتوشروت و به ندو به ستانه داده مه زرین که وه زاره ت دیاریان ده کات.

دامه زراندن و ئامانجه كان و ئهرك و فرمانه كان

مادهی دووه م:

وهزاره تی له هه ریئدا داده مەزری به ناوی وهزاره تی فیڕکردنی بالۆ لیکۆلینه وهی زانستی. وهزیری به پێوهی دهبا و سه ره پهرشتی دهکات به ناوی وهزیری فیڕکردنی بالۆ لیکۆلینه وهی زانستی.

مادهی سییه م:

ئه م وهزاره ته دهیه وی ئه م ئامانجانیهی خواره وه بیئیه تی دهی:

- ۱- رهنگرشتن و بهرکارخستنی سیاسه تی هه ریئ له بواری فیڕکردنی بالۆ لیکۆلینه وهی زانستیدا.
- ۲- وه دهیه ئانی گۆرپانکاریه کی چۆنایه تی له بزاقی زانستی و خۆیندنی بالادا و بهرکردنه وه یان تا ئاقاری پێویست له بواری زانستی و هونه ری و تهکنۆلۆجیدا.
- ۳- وه دی هیئانی هاوگونجان و تهواوکاری له نیوان بزاقی زانستی و فیڕکاری بالۆ نیوان پیداوایستی هه ریئ له کادیری زانستی و هونه ریدا.
- ۴- کۆشش بۆ وه دی هیئانی هاوسهنگی له نیوان پیشقه چونی زانستی نه زه ری و نیوان دهسه بهرکردنی پیداوایستیه کانی وهک به رفراوانبوون و به ره و چاکتربردنی (تطویر) ی ئه زموون و موماره سه ی ته تبیقی و تاقیگه یی (المختبریه).
- ۵- زانکردنی (حصانه) ی زانستی بۆ هزرمه ند و زاناو لیکۆلکاران و ریزنان له کۆششی زانستیان و دنده دانی خۆته رخان کردنی زانستی.
- ۶- دنده دان و پشتگیریکردنی دیراسه و لیکۆلینه وهی زانستی و بهرزرراگرتنیان و به رفراوان کردنی پسپۆری هونه ری و تهکنۆلۆجی به جۆری که له گه ل پیداوایستی فراژوکردنی به شه ری و ماددی هه ریئدا بگونجین.
- ۷- ناردن و ئالوگۆرکردنی زانا و هزرمه ندو ئوستادان له گه ل زانکو و داموده زگا زانستیه کانی عیراق و بیانیدا.
- ۸- چابوکردنی وزه و به هره ی زانستی و سووده رگرتن له ریگا و شیواز و ئامرازگه لی هاوچه رخی زانستی تا پی به پی له گه ل پیشقه چونی زانستی و تهکنۆلۆجی جیهاندا بروت.
- ۹- خزمه تکردنی کلتووری گه لی کوردستان و گرنگی دان به میژووی گه لی کوردستان و به دیارخستنی ئاسه واره شارستانیه کانی.
- ۱۰- پشتگیری و دنده دانی زانکو ئه هلییه کان و کۆمه له زانستیه کان له هه ریئدا.

مادهی چواره م:

وهزاره ت ئه م ئیش و کارانه ی خواره وه به جی دینی:

- ۱- ئیقرارکردنی پلانگه لی پێویست بۆ به ره و چاکتربردنی بهرنامه (المناهج) و دنده دانی بزاقی کتیبدانان و لیکۆلینه وهی زانستی و وهرگیپان له زانکوگه ل و په یمانگه ته قه نیه کاندا.
- ۲- دانانی پلانگه لی پێویست بۆ چاودیری (رعایه) ی زانستی و ئه کادیمی له هه ریئدا.

۳- کۆشش بۆ بهرزکردنه وهی سهویهی زانستی کادیری فیکاری، له بواری فیکردنی بالادا، ئه ویش له ریگه ی ئاماده کردنی زانا و هزرمه ندو ئوستادی زانکۆ و موده پریس و شاره زایانی پسپۆر له رۆله کانی هه ریم، له گه ل خزمه تکردنی لیکۆلینه وهی زانستی و چاودیری کردن و دنده دان و پشتگیریکردنی خاوه ن به هره ی جوانکاری و نوێکاری، هه روه ها هه ولدان بۆ فه راهه مکردنی ئامرازو هۆکاری هونه ری و ئه ده بی و ماددی که ببنه پالپشت بۆ لیکۆله ر و داهینه ر و جوانکاران تا بتوانن به دلنیا یی و پر باوه ره وه ئه رک و فرمانی زانستی خۆیان بیه نه سه ر.

۴- داننان به داموده زگا زانکۆ یی و زانستییه عه ره بی و بیانیه کانداو، ئیقرا کردنی بنه ماکانی هاوسه نگ کردنی نمره و پرونامه زانستییه کانیان.

۵- دیار کردنی بنه ما گشتیه کانی وه رگرتنی قوتابیان له زانکۆ و په یمانگا کاندانا.

۶- پیشنیازی دامه زاندنی زانکۆ له هه ریما و، ئیلفا کردن یان تیکه ل کردن یان گواسته وهی هه ندی له زانکۆ کان.

۷- کردنه وهی کۆلیژ یان په یمانگای نوێ له هه ریما.

۸- ریکخستنی هاریکاری رۆشنیبری و زانستی له گه ل لایه ن و زانکۆ و داموده زگای دیکه ی ده ره وهی هه ریما.

۹- چاودیری کردنی (رعایه) ئه و قوتابی و ئوستادو لیکۆله رانه ی ده نیردینه هه ریمی کوردستان یان له هه ریمه وه ده نیردینه ده ره وه، هه روه ها زانمکردنی پیداو یستی زانستی و کۆمه لایه تییان، به هاوکۆمه کی له گه ل دایه ره پیوه ندیداره کانی عیراقیدا بۆ یاریده ی ئه وانیه ی که له ده ره وه دین و، به هاوکۆمه کیش له گه ل وه زاره تی ده ره وهی عیراق و کاربه ده ستانی ده ولته خانه خوێکان (الدول المضیفة) بۆ یاریده ی ئه وانیه ی ده نیردین بۆ ده ره وه.

به شی سییه م

پیکهاته و سه لایه یاتنه کان

بابه تی یه که م

ئاوه ندی وه زاره ته که

ماده ی پینجه م:

وه زیر: سه رۆکی بالای وه زاره ته که یه و، به پر سه له ئاراسته کردنی ئیش و کاره کانی و سه ره رشتی و ریقابه کردنی چالاکیه کانی. رینمای و بریار و فه رمانگه لیش ده رباره ی هه موو شتی پیوه ندیی به ئه رک و فرمانی وه زاره ته که و پیکهاته و کاروباری دیکه ی ئیداری و دارایی و ته نزیمی و هونه ریییه وه هه بی له چوارچێوه ی حوکمه کانی یاسادا له خودی خۆیه وه ده رده چن. به رامبه ر به ئه نجومه نی وه زیرانیش به پر سه یاره چونکه ئه ندامیکی هاوکاری ئه نجومه نه که یه،

به تایبه تیش ئه م سه لایه یاتانه ی خواره وه ده خاته کار: **وردستان**

- ١) ئيقرار كوردنى كوردنه وهى كۆلئۆز و پهي مانگا ته قه نيه كان و، راسپاردنى كوردنه وهى زانكۆكان و، ته سديق كوردنى كوردنه وهى به شى تازه، يان گۆرپىنى كه يانى به شه كان له ريگه ي ليك جيا كوردنه وه يان، يان تيكه لكرديان، يان ئيلغا كوردنيان، يان به رفر او انكرديان، ئه ويش له سه ر راسپارده ي ئه نجومه ن.
- ٢) پيشنيازى دامه زاندى سهرۆكانى زانكۆكان و سه رۆكى ده زگاي پهي مانگا ته قه نيه كان له هه ريئما.
- ٣) ره زامه ندى له سه ر ئيجازه پيدانى دامه زاندى زانكۆ و كۆلئۆز و پهي مانگه ي بالاي ئه هلى به پي شه رتوشروتي كه ئه نجومه ن دياريان ده كات.
- ٤) ئاماده كوردنى راپورتى سالانه ده رباره ي پيداويستيه كانى فيركارى بالاي له هه ريئما و به رز كوردنه وهى راپورته كه بۆ ئه نجومه نى وه زيران.
- ٥) پيشكه شكردنى پرۆژه ي بوجه ي گشتى زانكۆكان و هه يئته ي پهي مانگه ته قه نيه كان و هه يئته ي بالاي پسپورپيه پزيشكيه كان.
- ٦) كرى و ده رماله و قه ره بوو به خشش دان به كارمه ندانى وه زاره ته كه.
- ٧) وه ستاندى خويندن به نيمچه يى يان به ته واوى له زانكۆ و كۆلئۆز و پهي مانگه كاندا بۆ ماوه يه كه له (١٠) ده رۆژ نه ترازى.
- ٨) دانانى رينمايگه لى به ركاره كى (التعليمات التنفيذية) كه به زه روورى بزاني بۆ چاره سه ر كوردنى ئه و حاله تانه ي كه ده قه كانيان له م ياسايه دا نه هاتوو ه.
- ٩) ته سديق كوردنى ره شنوو سه كانى ئه نجومه نگه لى زانكۆكان و هه يئته ي پهي مانگه ته قه نيه كان و هه يئته ي بالاي پسپورپيه پزيشكيه كان.
- ١٠) به رچاوخستنى هه ر كاروبارو بابه تگه لى خوى پيى باش بى له به رده مى ئه نجومه ندا تا ئه نجومه ن گفتوگوى له سه ر بكا و راي خوى له سه ر ده ربهرپيت.
- ١١) هه ر ده سه لاتيكى خوى كه خوى پيى باش بى، ده توانى بيدات به بريكارى وه زاره ت و سه رۆكانى زانكۆكان و سه رۆكى هه يئته ي پهي مانگه ته قه نيه كان و سه رۆكى هه يئته ي بالاي پسپورپيه پزيشكيه كان و به رپرسانى دايره گه لى مه ركه زى وه زاره ته كه ي.

مادده ي شه شه م:

بريكارى وه زاره ت: ياريده ي وه زير ده دات له ئاراسته كوردنى وه زاره ت و سه رپه رشتى كاروبارى ئيدارى و دارايى ريكخستندا له چوارچيوه ي ئه و ده سه لاتانه دا كه وه زير پيى ده سپيريت.

مادده ي سه ته م:

ئهرشيفى رۆژنامه ي وهقايعی كوردستان

www.mojkurdistan.com

وهزیر دوو راویژکاری دهبی به مهرجی که پلهی زانستییان له ئوستاد یان له ئوستادی یاریدهدهر که متر نهبی، یهکیکیان کاروباری فیکردنی بالآ دهگریته دهست و، ئهوی دی کاروباری لیڤۆلینهوهی زانستی.

ماددهی ههشتم:

له دیوانی وهزارهتدا ئهنجومهنیکی راویژکاری پیڤ دههینری به سهروکایهتی وهزیر و ئهندامیتهی ههیهک له:

- ١) بریکاری وهزارهت جیگری سهروک
- ٢) راویژکاری فیکردنی بالآ راویژکاری لیڤۆلینهوهی زانستی دوو ئهندام
- ٣) سهروکی ههیهتهی پهیمانگه تهقهنیهکان ئهندام
- ٤) سهروکانی زانکو فهرمیهکانی ههریم ئهندامن
- ٥) سهروکی ههیهتهی پهیمانگه تهقهنیهکان ئهندام
- ٦) سهروکی ههیهتهی بالآی پسهپۆرییه پزیشکییهکان ئهندام
- ٧) ئهندامی له ئهندامانی ههیهتهی تهدریسی له ههر زانکوی له زانکو فهرمیهکانی ههریم به مهرجی پلهی ئوستادی یان پلهی ئوستادی یاریدهدهری ههبی، له لایهن ئهنجومهنی زانکوکهوه ناوزهرد دهکریت.
- ٨) نهقیبی سهندیکی مامۆستایانی کوردستانی عیراق ئهندام
- ٩) نوینهری وهزارهتی پهروهرده و نوینهری وهزارهتی تهندروستی و کاروباری کۆمهلایهتی به مهرجی پلهیان له بهرپۆههبری گشتی که متر نهبی.

ماددهی نۆیهم:

ئهنجومهن کۆبوونهوهی خۆی به ئاماده بوونی دو سییهکی ئهندامهکانی ساز دهدا. بهشیوهیهکی ئاسایی مانگی یهک جار کۆ دهبیتهوه، له کاتی پیوستیشدا، دهشی لهسهر بانگهیشتی وهزیر کۆبوونهوهی ناسایی ساز بدات. بریارگهلیش به زۆرینهی دهنگی ئهندامه ئامادهبووهکان دهدرین. کاتیکیش دهنگهکان یهکسان بن، ئهوه لهو بارهدا تای تهرازوو بهلای دهنگی وهزیردا دهشکیتتهوه.

ماددهی دهیهم:

ئهنجومهن ئههه لایهتانهی خوارهوه رایی دهکات:

- ١) دیارکردنی بنهه گشتیهکانی قبولکردن له زانکو پهیمانگاندا.

- ٢) دیارکردنی پله و له قهه ب و برونانه گهلی زانستی له هه ریئیدا، هه روهها دیارکردنی شه رتوشروتی به خشینیان.
- ٣) دیارکردنی شه رتوشروتی ئیجازه پیدان بۆ دامه زرانندی زانکۆی ئه هلی.
- ٤) ئیقرارکردنی گریدانی کۆنگره ی فیژکردنی باله به شیوه یه کی خولاوخول بۆ پیداجوونه وه ی به رنامه و پرۆژه گه لی پێوه نیدیار به فیژکردنی باله و پێرۆگه لی خویندنه وه له کاتی پێویستدا.
- ٥) راده برپین له سه ر ئه و کاروبارو بابه تانه ی که وه زیر ده یخاته به رده میان.

مادده ی یازده:

دیوانی وه زاره ت له م دایه رانه ی خواره وه پێک دێت:

یه که م: دایه ره ی ئیداری؛ هه مو ئه و کاروباره ئیداری و دارایی و یاساییانه ده گرێته ده ست که ناکه ونه ژیر سه لآحییاتی زانکۆکان و هه یئه ی په یمانگه ته قه نیه کان و هه یئه ی باله ی پسپۆره پزیشکییه کانه وه، فرمانبه ری سه رۆکایه تی ده کا به پله ی به پێوه به ری گشتی، له که میی برونانه ی به کالۆریۆسی هه بی، باشتییش ئه وه یه که خاوه ن برونانه یه کی باله یان هاوتای برونانه یه کی باله ی بیت له زانسته ئینسانیه کانه و خزمه تییشی له ده سال که م تر نه بی.

دووهم: دایه ره ی خویندن و پلاندا ن و به دوا داچوون؛ ئه و پلانانه ی له لایه ن زانکۆکان و، هه یئه ی په یمانگا ته قه نیه کان و، دایه ره کانی مه رکه زی وه زاره ته وه ئاماده ده کرین هه موویان له پلانیکه یه کخراوی وه زاره تدا کۆده کاته وه و لیکیان ده گونجینن به ئامانجی ئه وه ی به جوړیکه ی ئه و تو به ره وه چاکتریان ببات که له گه ل پلانی گشتی به ره وه چاکتر بردن (تگویی) هه ریئیدا بگونجی، به یاننامه و زانیارییه ئامارییه کانییش کۆده کاته وه و به پێی ده روزه دایانده نی و شیکاریان ده کات، هه روه ها به دوا داچوونی به رکارخستنی ئه و بریارو راسپاردانه ی له و لیژنانه وه ده رده چن که دانانی به رنامه گه لی فیژکارییان پێ سپێردراوه، هه روه ها گونجاندن و ریکخستنی وه رگرتنی قوتابیان و خوگواسته نه وه یان له نیوان زانکۆکان و هه یئه تی په یمانگه ته قه نیه کانه دا، دابه شکردنی ئه و قوتابیان ه که له ده ره وه دین، هه روه ها به پێوه بردنی حاسوبی ئه لکترونی و پێشکه شکردنی ئه و دیراسه تانه ش که پێوه ندییان به ئیش و کاری وه زاره ته که وه هه یه. ئه م دایه ره یه فرمانبه ری به پله ی به پێوه به ری گشتی سه رۆکایه تی ده کات که برونانه ی دکتۆرای هه بی و، خزمه تییشی له ده سال که م تر نه بی.

سێهه م: دایه ره ی بیعه سو پێوه ندییه رۆشنیرییه کان؛ سه ره په رشتی ئه و قوتابیان ه ده گرێته ئه ستو که بۆ خویندن نیژدراون بۆ ده ره وه، هه روه ها به دوا داچوونی خویندن و هه لسه نگاندنی

ئێرانیستی رۆژنامه ی وه قایعی کوردستان

بروانامه كانيشيان ده گريته ئه ستۆ و، پيوه ندىي رۆشنبيري و زانستيش له گه ل داموده زگا زانستى و رۆشنبيرييه كانى ده ره وه شدا ريك ده خات و به دووى به ركارخستنى ئه و ريكه و تننامانه شدا ده چي كه له م بواره دا له گه لياندا مۆركراوه، ئه م دايه ره به فرمانبه ري به پله ي به پيوه به ري گشتى سه رۆكايه تى ده كا، كه بروانامه ي دكتوراي هه بي و خزمه تيشى له ده سال كه متر نه بي.

چواره م: جيهازى پشكنين: فرمانبه ري سه رۆكايه تى ده كا به پله يه كى تاييه ت كه بروانامه ي دكتوراي هه بي و، له كه مى پله ي ئوستادى ياريد ده ري هه بي و له كاروبارى زانستى و ئيداريشدا شاره زايى ماوه ي ده سال خزمه تى هه بي، ژماره ي پشكنه ري پسپۆر يارى ده دن. ئه م جيهازه مه شروعييه تى ره فتارى زانكوو كو ليژو په يمانگه و به ش ولقه كان به كلا ده كاته وه كه بزاني تا چه ند له گه ل ياسا به ركاره كاندا ده گونجين. ئه ركه كانى ئه م جيهازه به پيرو ديار ده كرين.

به شى چواره م ده زگانى فير كردنى بالا

ماده ي دوازه: ئه م ته شكيلاتانه ي خواره وه به وه زاره ته كه وه ده به سترين:

- (1) زانكوى سه لاهه ددين
- (2) زانكوى سليمانى
- (3) زانكوى دهوك
- (4) زانكوى كه ركوك
- (5) هه ينه تى په يمانگه ته قه نيه كان
- (6) هه ينه تى بالاى پسپۆره پزيشكييه كان

ماده ي سيارزه:

زانكو جياگايه كى پيرو زى بي وه يه و، ناوه ندىكى شارستانى و هزرى و زانستى و ته قه نيه له كوومه لگه داو، شه خسييه تى مه عنه ويى خو و سه ره خو يى دارايى و ئيداريى خو يه هه يه .

ماده ي چواره ده:

زانكو له كو ليژو ناوه ندى ليكولينه وه وه ره ته شكيلاتى ديكه پيكدت به پي پيداويستى مه عريفه ي تيورى و ته تبيقى و، به پي پيروه كى تاييه ت.

ئه ره رسيه ي روزه نامه ي وه قايه ي كوردستان

www.mojkurdistan.com

ماددهی پازده :

زانكۆ سه رۆكێكی ده بی، به پله یه کی تایبه ت و به بریاری سه رهك وه زیران و له سه ر پێشنیازی وه زیر داده مه زری، به مه رجی بروانامه ی دكتورای هه بی و بۆ ماوه یه كیش خزمه تی زانكۆیی هه بی له ده سال كه متر نه بی .

ماددهی شازده :

سه رۆكی زانكۆ ئه م سه لآحییاتانه ی خواره وه ی هه یه :

- ١) سه رۆكایه تی ئه نجومه نی زانكۆ ده كات و بانگه یشتی ئه نجومه ن ده كات بۆ كۆبوونه وه ی ئاسایی و نائاساییش ، بریاره كانیشتی ده خاته به ركارو له به رامبه ر هه موو لایه نیکیشدا ئۆینه رایه تی زانكۆ ده كات.
- ٢) به پیی حوكمه كانی یاساو پێرۆ پێوه ندیاره كان و ئه و فه رمان و رێنمایانه ش كه له وه زاره ته كه وه درده چن ئیداره ی كاروباری زانستی و ئیداری و دارایی زانكۆ به رپۆه ده بات.
- ٣) به پیی یاساگه ل و پێرۆ و رێنماییه به ركاره كانیشتی ئیداره ی ئه موالی گواسته نی و نا گواسته نیش به رپۆه ده بات.
- ٤) قازانجه كانی نووسینگه و عیاده ی راویژكاره كان دابه ش ده كا، (٤٠٪) ی بۆ زانكۆ ته رخان ده كاو و ده خزیته سندوقێكی تایبه ته وه و بۆ به ره و باشتر بردنی بزاشی زانستی و خزمه تی زانكۆ خه رج ده كری، (٦٠٪) یشی به سه ر كارمه نده كانیدا دابه ش ده كری.
- ٥) دامه زراندنی سه رۆكانی به ش و لق و یاریده ده رانی عمیده كان له كۆلیژه كاندا .
- ٦) سه رۆكی زانكۆ بۆی هه یه هه ندی له سه لآحییاتی خۆی بدات به عمیده كان و یاریده ده ره كان ، یان به هه ر كه سی كه خۆی پیی باش بی .

ماددهی هه ژده :

سه رۆكی زانكۆ سی یاریده ده ری ده بن ، یه كه میان بۆ كاروباری ئیداری و دارایی ، دووه میان بۆ كاروباری زانستی و ، سییه میان بۆ په یوه ندیگه لی رۆشنبیری و ئه كادیمی . ئه مانه ، به پله ی به رپۆه به ری گشتی ، به بریاری سه رهك وه زیران و له سه ر پێشنیازی وه زیر داده مه زری ده بی بروانامه ی دكتورایان هه بی و هه ر له كه می به مه رته به ی ئوستادی یاریده ده ر، به مه رجیکیش خزمه تی زانكۆییان هه بی له حه وت سال كه متر نه بی.

ماددهی هه ژده :

زانكۆ ئه نجومه نێكی ده بی . ئه م ئه نجومه نه هه یه ته تی بالای زانستی و ئیداری زانكۆكه یه و ، پێك دیت له :

- ١) سه رۆكی سه رۆك
- ٢) یاریده ده رانی سه رۆكی زانكۆ ئه ندامن
- ٣) عمیده كان ئه ندامن
- ٤) دوو ئه ندامیش له هه یه ته تی ته درسی زانكۆ كه هه یه كه خۆی هه لیانده بژیری بۆ ماوه ی دوو سال و، یارای تازه كرده وه شه بۆ ته نیا یه ك جار.

پێشبینی پێشواهی وهقايعی كوردستان

ماددهی نۆزده:

ئهنجومونی زانکۆ ئه م ئیشه تایبه تانهی خواره وه دهکات :

(١) ئیشه تایبه ته زانستیه کان:

- أ - ته سدیق کردنی پلانگه لی وه رگرتنی قوتابیان بۆ سه ره تاکانی خویندن له کۆلیژه کاندای و ، ئیقرار کردنی پلانگه لی وه رگرتنیش بۆ خویندنه کانی بالا .
- ب - ئیقرار کردنی پلانگه لی لیکۆلینه وهی زانستی له کۆلیژه کان و ناوه نده زانستیه کاندای .
- ج - ئیقرار کردنی پلان بۆ فه راهه مکردنی پیداو یست و ئامرازه کانی فیکردن .
- د - ئیقرار کردنی پلانی کردنه وهی به ش و لق و ناوه ندی زانستی .
- ه - ئیقرار کردنی بابه ته کانی خویندن و دابه شکردنیان به سه ر ساله کانی خویندن له کۆلیژه کاندای .
- و - ئیقرار کردنی پلانیک بۆ بیمه کردنی (تأمین) ئه ندامانی هه یئه ی ته دریسای .
- ز - به خشینی مرته به زانستیه کان به ئه ندامانی هه یئه ی ته دریسای .
- ح - ئیقرار کردنی وه به رکارخستنی پلانی وه رگرتن له خویندنه بالا کاندای .
- گ - به دوادا چوونی به رنامه ی هه لسه نگانندی ئه ندامانی هه یئه ی ته دریسای .
- ی - ئیقرار کردنی به رنامه گه لی خویندن و به ره و چاکترگۆرینی به به هیزکردنی بارودۆخی زانستی .
- ک - نیمچه وه ستاندن یان به ته واوی وه ستاندنی خویندن له زانکۆدا بۆ ماوه یه ک له (٦) شه ش روژ نه ترازای .

(٢) ئیشه تایبه ته ئیداریه کان :

- أ - ئیقرار کردنی پلانگه لی پیوه ندیه ره شنبیرییه دووقۆلییه کان له گه ل زانکۆ و دامو ده زگا زانستیه کانی دهره وهی هه ریئما و ، به رکارخستنیان .
- ب - گریبه ستی له گه ل ئه ندامانی هه یئه ی ته دریسای و هونه رمه ندانی بیانیای .
- ج - دامه زراندنی ته دریساییه خاوه ن بروانامه ی دکتۆرا و ماجستیر یان بروانامه ی هاوتاکانیان .
- د - ره زامه ندی له سه ر ناردن و ئیعاره و ئیجازه ی دراسی له ناوه وه دهره وهی هه ریئما .
- ه - ئیقرار کردن و وه به رکارخستنی پلانی ته ئه یل و مه شق پی کردنی کادیره زانستی و ئیداریه کان .
- و - ئیقرار کردن و وه به رکارخستنی پلانی ئاماده کردنی میلاکی زانستی و ئیداری بۆ کۆلیژه کان و ناوه نده زانستیه کان .

(٣) ئیشه تایبه ته داراییه کان :

- أ - ئیقرار کردنی به رکارخستنی پلانی بوجه ی سالانه و به رنامه ی هاوه رده نی (الاستیرادیة) و پلانی وه به ره یئانی (الاستثمار) راسته وخۆ به ته نسیق له گه ل لایه نه په یوه نیداره کان له هه ریئما .

هه رشیفی روژنامه ی وهقايعی کوردستان

ب- تهسديقکردنی برپارهکانی لیژنهکان که تایبتهن به سپینهوهو ههلسهنگاندن و بهکردان و فرۆشتنی ئه موالی گواستهنی و ناگواستهنی زانکو.

ج- ئیقرارکردنی حساب و حسابکاری کۆتایی.

٤) ئه نجومه ن بۆی ههیه ههندی له سه لآحییاتی خۆی بدات به سه روکی زانکو.

مادهی بیست:

کۆلیژ، راگری (عمید) یکی ده بیته، پروانامه ی دکتۆرای هه بی و له که می مه رته به ی ئوستادی یاریده ده ر بیته و خزمه تی زانکۆیی شی له حه وت سال که متر نه بی. به برپاری سه ره ک وه زیران و له سه ر پێشنیاری وه زیر به پله ی به پێوه به ری گشتی داده مه زری.

عه مید دوو یاریده ده ری ده بی، یه کیان بۆ کاروباری زانستی و، ئه وی دیکه یان بۆ کاروباری ئیداری و قوتابیان. له سه ر راسپارده ی ئه نجومه نی کۆلیجه که، به برپاری سه روکی زانکو داده مه زری.

مادهی بیست و یه ک:

راگر (عمید) ئه م ئیش و سه لآحییاته نی خواره وه رای ده کا:

١) ئیشه تایبته زانسته کان:

أ- به دوا داچوونی ره وش و ریکۆپیککی خویندنه سه ره تایبه کان کۆلیژ و خویندنه بالاکانی و، کۆشش بۆ پته وکردنی بارودۆخی پهروه ده یی و زانستی.

ب- تهسديقکردنی راسپارده گه لی ئه نجومه نه کان به ش و لقه کان.

ج- ره زامه ندی له سه ر دابه شکردنی ماده ده دیراسییه کان و یه که فه سلیه کان به سه ر ئه ندامانی هه یئه ته دریسی و موحازیره کاند، ههروه اش، پیکه یئانی لیژنه گه لی گفتوگۆکردنی نامه کان (الرسائل) و دیارکردنی واده کانیان.

د- وه به رکارخستنی هه موو رینمایی و پیرۆکان که له باره ی ریکخستنی کاروباری زانستی و پهروه ده ییه وه ده رده چن، ههروه ها برپاره کانئ ه نجومه نی کۆلیژیش.

٢) ئیشه تایبته ئیداری و داراییه کان:

أ- وه به رکارخستنی ئه و یاسا و پیرۆو رینمایانه ی که په یوه ندییان به کاروباری ئیداری و داراییه وه هه یه.

ب- ره زامه ندی له سه ر راسپارده گه لی لیژنه کان کۆلیژه که.

ج- ره زامه ندی له سه ر تۆمارکردنی قوتابیان بۆ دیراسه ی سه ره تایی کۆلیژو دیراسه ی بالاکان.

د- رهمانهندی له سهر كړپن و هاوردنې ئامرازی تاقیگه یی (المختبریه) و پیداویستی دیکه و گۆقارو کتیب.

ه- رهمانهندی له سهر خه لاتکردنی که سانی دهره وهی زانکۆ که له کۆلیژه که دا مه شق داده دن و وانه ده لینه وه و سهر په رشتی له سهر نامه گه ل (الرسائل) و ده که ن وله لیژنه گه لی تاقیکردنه وهی گشتگیر (الشامل) و لیژنه کانی گفتوگۆ به پیی یاسا به رکاره کان، به شداری کردن.

و- رهمانهندی له سهر گۆرپنی عینوانی هونه رهنه ند و ئیداریه کان له چوارچیه وهی میلاکی ته سدیقراوی کۆلیژه که دا، به پیی حوکمه کانی یاسا و پیرو ریئماییه کان.

ز- رهمانهندی له سهر گواستننه وه و ته نسیبکردنی که سانی کارمهنه له ئه ندامانی هه یئه ی ته درسی و هونه رهنه ندو ئیداریه کان له چوارچیه وهی کۆلیژو دایه ره کانی زانکۆ دا، ئه وه ش دوا ی ته نسیقکردن له نیوان جی گۆرکینکاندا، به مه رجی موافقه تی سه رۆکایه تی زانکۆی له سهر بی.

ماده ی بیست و دوو:

١) کۆلیژ ئه نجومه نیکی ده بیته که بریتیه له هه یئه ی زانستی و ئیداری و دارایی و ، له مانه ی

خواره وه پیک دیت:

أ. عه میدی کۆلیژ سهرۆک

ب. سهرۆکانی به ش و لقه زانستیه کان له و کۆلیژانه دا که به شی زانستیان تیدانیه ئه ندامن

ج. یاریده دهرانی عه مید ئه ندامن

د. دوو ته درسی له کۆلیژه که ، هه یئه ی ته درسی هه لیانده بژپرن ئه ندامن

ه. به ریوه به رانی ناوه نده کانی لیکۆلینه وهی سهر به کۆلیژه که ئه ندامن

٢) ئه نجومه نی کۆلیژ بۆی هه یه ئه ندامی بۆ خۆی زیاد بکا له وه زاره تیکه وه به یه نی که

پیوه ندیدار بیته به ئیشه تاییه ته کانی کۆلیژه که وه.

ماده ی بیست و سی:

ئه نجومه نی کۆلیژ ئه م ئیش و سه لاحتیه تانه ی خواره وه رایی ده کات :

١) ئیشه تاییه ته زانستیه کان:

أ- دانانی پلانی وه رگرتنی قوتابیان له خویندنی سهره تایی کۆلیژ داو پيشنيازکردنی پلانگه لی

وه رگرتنیش بۆ خویندنی بالا به پیی به ش و لقی زانستی و شه رتوشروه ته کانی و به دوا داچوونی

وه به رکاره خستنیان.

- ب- دانانی پلانگه‌لی تاییه‌ت به لی‌کۆلینه‌وه‌ی زانستی و دانانی کتیب و وه‌رگی‌پان و په‌خشکردن و، دابینکردنی پیداوایسته‌کانی فی‌رکاری و ئەندامانی هه‌یه‌ی ته‌دریسی.
- ج- دانانی پلانگه‌لی کردنه‌وه‌ی به‌ش و لقی زانستی و ناوه‌نده‌کان (المراکز) هه‌روه‌ها پێش‌نیازکردن بۆ کردنه‌وه‌ی یاتیکه‌لکردن یان ئیلفاکردنی به‌ش و لقی زانستی و، دابه‌شکردنی به‌رنامه‌کانیش به‌سه‌ر ساڵه‌کانی خۆیندندا.
- د- ئیقرارکردنی پلانگه‌لی به‌شه‌ زانستییه‌کان له‌باره‌ی بانگه‌یشتنی ئوستاده‌ میوانه‌کان.
- ه- ئیقرارکردنی عینوانه‌کانی نامه‌زانکۆیییه‌کان و ناوزه‌دکردنی لیژنه‌گه‌لی تاقیکردنه‌وه‌ی گشتگیر و سه‌ره‌پرشت و هاو‌پشک (المشارك) و ئەنجامه‌کانی گفتوگوو زیادکردن یان لابردنی بابه‌تگه‌لی دیراسی له‌ دیراساتی بالادا و، ره‌زانه‌ندی له‌سه‌ر ناوزه‌دکردنی ئیمتیحانده‌ره‌ خارجییه‌کان له‌سه‌ر پێش‌نیازی به‌ش یان لقی زانستی.
- و- راسپاردن بۆ کردنه‌وه‌ی دیراساتی بالا و به‌رنامه‌ و پلانه‌کانی سالانه‌ و پلانه‌کانی پینچ سالی و شتی تریش که ناویان له‌ بره‌گه‌ (ه) ی ئەم ماده‌یه‌ دا نه‌هاتوه‌.
- ز- ئیقرارکردنی وه‌به‌رکارخستنی مه‌شقی هاوینه‌ی ته‌تبیقی زانستی بۆ کۆلیژه‌که‌.

٢) ئیشه‌ تاییه‌ته‌ ئیدارییه‌کان:

- أ- سه‌ره‌پرشتی کاروباری کۆلیژو گرنگیدان به‌ بزافه‌ جو‌راوجۆره‌کانی زانستی و روشنبیری و په‌روه‌رده‌یی و وه‌رزشی.
- ب- ئاماده‌کردنی میلاکی کۆلیژ له‌ ئەندامانی هه‌یه‌ی ته‌دریسی کۆلیژه‌که‌ به‌ر له‌ کۆتایی سالی خۆیندن، ئەوه‌ش له‌به‌ر رۆشنایی ئەو پێش‌نیازانه‌ی که‌ عمید و ئەنجومه‌نی به‌شه‌کان یان ئەنجومه‌نی لقه‌کان پێشکەشی ده‌که‌ن.
- ج- پێش‌نیازی ئیجازه‌پێدانی دیراسی له‌ناو هه‌ریم بۆ کارمه‌ندان کۆلیژه‌که‌، ئەوه‌ش له‌سه‌ر پێش‌نیازی به‌ش یان لقی زانستی پێوه‌ندی‌دار.
- د- پێش‌نیازی ئیعه‌اره‌کردنی خزمه‌تی ئەندامانی هه‌یه‌ی ته‌دریسی یان ئیجازه‌ و زه‌ماله‌و بیعه‌سه‌یان بدری‌تی بۆ ده‌ره‌وه‌ی هه‌ریم ئەوه‌ش له‌سه‌ر پێش‌نیازی به‌ش یان لقی زانستی پێوه‌ندی‌دار.
- ه- ره‌زانه‌ندی له‌سه‌ر خۆته‌رخانکردنی ئەندامی هه‌یه‌ی ته‌دریسی له‌ناوه‌وه‌ یان له‌ده‌ره‌وه‌ی هه‌ریمدا به‌پێی به‌ندو به‌ستی (الضوابط) به‌رکارخراو.

و- سه‌پاندنی سزای زه‌پتی (الانضباطیه) به‌سه‌ر قوتابیاندا به‌پێی پێرۆو رینماییه‌گه‌لی به‌رده‌ست.

- ز- سهيركردنی هه موو كاروباریکی دیکه له كۆلیژدا كه عه مید بۆی هه واله ده كات.
- ح- سه ره رشتی به ركارخستنی پیرۆو رینمایگه لی كه پیوه ندیان به كاروباری زانستی كۆلیژه كه وه هه یه .
- گ- راسپاردن كه ئەندامانی هه یئەى ته دریسى و موحازیره كان بنیردرین بۆ خویندنی بالآ، ئەوهش به پێی ئەو ژماره و پیداو یستەى كه بهش و لقه كان دیاریان ده كەن.
- ی- پێشنیازی پلانی ته ئهیلی كادیره زانستی و ئیداریه كان.
- ك- پێشنیازی پلان بۆ پیوه ندیگه لی رۆشن بیری دووقۆلی.
- ل- ئەنجومه ن بۆی هه یه لیژنه گه لی پێك بهینى تا له پیداه كردنی ئیش و كار ه زانستی و ئیداری و دارایی په روه رده ییه كانیدا یاریده ی بده ن

٣) ئیشه تاییه ته داراییه كان:

- أ- پێشنیازی پلانگه لی بوجه ی سالانه و به رنامه ی هاوه رده ی سالانه و پلانی وه به رهینانی (الاستثماریه) سالانه .
- ب- راسپاردن بۆ ئیقرار كردنی حساب و حساب کاری كۆتایی كۆلیژ.
- ج- ره زامه ندی له سه ر (ته صمیم) و نه خشه و لیستی پاره ی ئەرك و مه سه رفی ئیش و پرۆژه كانی كه له بوجه ی ئاسایی یان له بوجه ی وه به رهیناندا هاتوه، ئینجا ئیحالە یان ده كا و به پێی حوكمه كانی یاسا و پیرۆو شه رتو شه رتی تاییه ت گریبه ستی جی به جی كوردنیان مۆرده كا .
- د- ئەنجومه ن بۆی هه یه هه ندی له سه لاهییاتی خۆی به عه میدی كۆلیژ بسپیری.

مادده بیست و چوار:

بهشی زانستی: بریتیه له یه كه ی زانستی و به بناغه ی فیكر كردنی بالآ داده نری و ئەنجومه نیکی هه یه پێك دیت له :

١- سه رۆکی بهش: له سه ر پێشنیازی عه میدی كۆلیژ، به بریاری سه رۆکی زانكو داده مه زری به مه رجی مه رته به ی زانستی له ئوستادی یاریده ده ر كه متر نه بی. سه رۆکی بهش كاروباری ئیداری به شه كه ده گپری.

٢- ژماره یی له ئەندامانی هه یئەى ته دریسى له (١٤) چواره ئەندام زیاتر نه بن و له (٨) هه شت ئەندامیش كه متر نه بن، به مه رجی مه رته به ی موده رپیس یان به رزتریان هه بی، جا ئەگه ره ات و ژماره ی پیویست فراهه م نه بوو، ئەوه، له و باره دا ده شی هه ندیکیان مه رته به ی موده رپیسى

یاریده ده ریان هه بی به پێی ئەقده مییه ت.

ئێه رانی رۆژنامه ی وهقايعی كوردستان

۳- ئەنجومەن ئەم ئیشتە تاییبەتانه هەلەدەسوورپین:

أ- گفتوگو لەسەر بەرنامەگەلی خویندن و تاکەتاکە ی بەرنامەکە و کتیبەکانی خویندن دەکا و پیشنیازی هەموارکردنیان یان گۆرینیان دەکا، ئەو هەش لەبەر پۆشنایی راسپاردەکانی ئەندامانی هەئیەتی تەدریسی.

ب- پیشنیازکردنی پێداویستەکانی بەش لە ئەندامانی هەئیەتی تەدریسی و هونەرییەکان، هەروەها بانگهێشتی ئوستادە میوانەکان.

ج- ئیقرارکردنی بەرنامەگەلی لیکۆلینەو زانستیەکان کە لەلایەن ئەندامانی بەشەو پێشکەش کراون، هەروەها پیشنیازکردنی ریگای شیواو بو تەواوکردنیان و، راسپاردن بو پشتگیری لیکۆلینەو زانستی و کتیبەگەلی دانراو وەرگیرداروو، گرنگیدان بە بەحسەکانی قوتابیان و فەراھەمکردنی پێداویستیگەلی جی بە جی کردنیان.

د- بەرکارخستنی بێرەکانی ئەنجومەنی کۆلیژ.

ه- پیکهێنانی لیژنەگەلی پەرەدەیی و زانستی بەپێی پێداویستی بەش.

و- سەرپەرشتیی رهوشی تەدریس و شیوازەکانی تەدریس و بەرەوچاکتربردنیان، هەروەهاش سەرپەرشتیی ئەندامانی هەئیەتی تەدریسی و کارمەندەکانی دیکە بەش کە ئەرکی سەرشارنی خۆیان بە جی بگەیین. هەروەها سەرپەرشتیی کاروباری زانستی قوتابیان لە قوناغە جۆرەجۆرەکانی خویندندا لە ریگەلی سەرپەرشتیی سەرومپ(الدائم) ی زانستیەو.

ز- بەدواداچوونی پەرەسەندنی زانستی مەعریفەو زانستەکان و، رینمایی کردنی ئەندامانی هەئیەتی تەدریسی بەرەو نوێکردنەو بەرنامەگەل و ماددەگەلی وانەکان بەجۆری لێگەل ئەم پەرەسەندنە زانستی و تەکنۆلۆجییە دا بگونجی.

ح - هەندێ لە سەلاحیاتی خۆی دەدات بە سەرۆکی بەش.

ماددە ی بیست و پینج:

هەئیەتی تەدریسی زانکۆکان و هەئیەتی پەیمانگە تەقەنییەکان و هەئیەتی بالای پەسپۆرە پزیشکییەکان، لەمانە پیک دین:

۱ - ئوستادەکان.

۲- ئوستادە یاریدەدەرەکان.

۳ - مودەریسەکان.

۴ - مودەریسە یاریدەدەرەکان.

ئەزەزینی رۆژنامە ی وهقايعی كوردستان

www.mojkurdistan.com

ماددهی بیست و شهش:

١ - ئەو کەسەى دادەمەزرى بە مودەپرىسى یاریدەدەر یان ئەو نازناوەى پى دەدرى، مەرجه برۆانامەى ماجستىرى هەبى یان هاوتای ئەو برۆانامەى هەبى.

٢ - ئەگەر مودەپرىسى یاریدەدەر لەماوەى چوار سالدا، لە رۆژى دامەزراندنییهوه، تەرقیه نەکرا بۆ مەرتەبەى کى بالاتر، ئەوه، لەوبارەدا دەگوازىتەوه بۆ دەرەوهى خویندنى بالا، بەمەرجهى گواستنهوهکەى راسپاردەى ئەنجومەنى کۆلیژ و ئەنجومەنى زانکۆیشى لەگەڵدا بىت.

ماددهی بیست و هەوت:

کەسى بە مەرتەبەى مودەپرس دابمەزرى یان ئەو نازناوەى پى بدرى، مەرجه یەکیک لەم دوو شەرتەى هەبى:

١ - دەبى برۆانامەى باوەرپىکراوى دکتۆرای وەرگرتى یان هاوتای زانستى ئەو برۆانامەى، یانیش دەبى برۆانامەى کى زانستى یان هونەرى یان تەقەنى یان پىشەى لە پىسپۆریگە لیکدا هەبى کە نە برۆانامەى کى دکتۆرا دەبەخشن و نە برۆانامەى هاوتا زانستیهکەى، ئەویش بە مەرجهى ئەو خویندنى ئەو برۆانامەى پى وەردهگیرى لە (٢) سى سال کەمتر نەبى دواى برۆانامەى کۆلیژ.

٢ - پىویستە مودەپرىسى یاریدەدەر بووبى لە یەکى لە زانکۆکاندا یان لە دەزگای پەیمانگە هونەریهکاندا بۆ ماوهیهک لە (٣) سى سال کەمتر نەبى و لەو ماوهیهشدا لە کەمى دوو لیکۆلینهوهى بە نرخى بلاوکردبیتەوه و کۆششیکى تەدریسی باشیشى بە خەرج دابى.

ماددهی بیست و هەشت:

کەسى بە مەرتەبەى ئوستادى یاریدەدەر دابمەزرى یان ئەو مەرتەبەى پى بدرى، مەرجه مەرتەبەى مودەپرىسى لە زانکۆیهکدا یان لە هەینەى پەیمانگە تەقەنیهکاندا یان لە هەینەى بالای پىسپۆره پزىشکىهکاندا بووبى لەوانهگوتنهوهدا بۆ ماوهیهک لە چوار سال کەمتر نەبى، و، چەند لیکۆلینهوهیهکى زانستى بە نرخیشى بلاوکردبیتەوه، لە سى لیکۆلینهوه کەمتر نەبى.

ماددهی بیست و نۆ:

کەسى بە مەرتەبەى ئوستاد دابمەزرى یان ئەو مەرتەبەى پى بدرى، مەرجه شەرتو شروتى ماددهى (٢٨)ى تیدا فەراهەم بىت و لە کەمیش شەش سالى لە مەرتەبەى ئوستادى یاریدەدەردا بەسەر بردبى، و، لەو ماوهیهدا کۆششى دەگمەنیشى لە تەدریسا بەخەرج دابى، و، لە کەمیش (٣) سى لیکۆلینهوهى ئەسلى و (موبته کە) یشى بلاوکردبیتەوه.

ماددهی سی:

به‌دهر له حوکمگه‌لی مادده‌کانی پيشتر، ده‌شی‌ خاوه‌ن دکتۆرای باوه‌رپيکراو، یان خاوه‌ن هاوتای زانستی دکتۆرا، به‌مه‌رتبه‌ی ئوستادی یاریده‌دهر له زانکۆدا دابمه‌زری له‌سه‌ر راسپارده‌ی ئه‌نجومه‌نی زانکۆ، به‌مه‌رجی له زانکۆکانی ده‌ره‌وه‌ی هه‌رئیدا به‌قه‌ده‌ر ئه‌و ماوانه ته‌دریسی کردبی و ناوبانگی سه‌رکه‌وتنی له‌و ته‌دریسه‌دا ده‌رکردبی و، لیکۆلینه‌وه‌گه‌لیکی زانستی به‌نرخ و موبته‌که‌ریشی بلاک‌کردبیته‌وه.

**به‌شی پینجه‌م
هه‌یه‌تی په‌یمانگه‌ ته‌قه‌نییه‌کان**

ماددهی سی و یه‌ک:

ئهم هه‌یه‌ته‌ شه‌خسیه‌تی مه‌عه‌وی و سه‌ربه‌خۆیی دارایی و ئیداری خۆی هه‌یه و به‌ وه‌زاره‌ته‌وه به‌ستراوه‌و، ئیشه‌کانیشی بواره‌لی فی‌رکردنی ته‌قه‌نیی پاش خۆیندی ئاماده‌یی، یان هاوتاکه‌ی، ده‌گریته‌وه. بۆیشی هه‌یه راسپیری به‌پیی پیوست په‌یمانگه بکریته‌وه یا ئیلاغا بکری یان تیکه‌ل بکری.

ماددهی سی و دوو:

١ - هه‌یه‌که سه‌رۆکی ده‌بیته‌ خاوه‌ن بپروانامه‌ی دکتۆراو، مه‌رتبه‌به زانستییه‌که‌شی له ئوستادی یاریده‌دهر که‌مه‌تر نییه و خزمه‌تی زانکۆیشی له (١٠) ده‌ سال که‌مه‌تر نییه. له‌سه‌ر پيشنیاوی وه‌زیر و به‌ بریاری سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران به‌ پله‌ی تایبه‌ت داده‌مه‌زری.
٢ - سه‌رۆکی هه‌یه‌ه باری بۆ ده‌کری له لایه‌ن هه‌لگرانی بپروانامه‌ه بالاگانه‌وه.
٣ - سه‌رۆکی هه‌یه‌ه بۆ کاروباری هه‌یه‌که‌ی سه‌لاحیاتی سه‌رۆکی زانکۆی هه‌یه که ده‌قه‌کانیان له مادده‌ی (١٦)ی ئهم یاسایه‌دا ها‌توه، بۆیشی هه‌یه هه‌ندی له سه‌لاحیاتی خۆی بدات به‌ عمیدی په‌یمانگه‌کان یان به‌ هه‌رکه‌سی که خۆی به‌ له‌باری بزانی.

ماددهی سی و سی:

هه‌یه‌ ئه‌نجومه‌نیکی هه‌یه به‌رپوه‌ی ده‌با و، پیک دیت له :
١- سه‌رۆکی هه‌یه‌ه سه‌رۆک
٢- عمیده‌کانی په‌یمانگه‌کان ئه‌ندامن
٣- نوینه‌ریک له هه‌ر وه‌زاره‌تیکی په‌یوه‌ندیداره‌وه که پله‌ی به‌رپوه‌به‌ری گشتیان هه‌یه یان بالاتر، له‌وانه‌ی که خاوه‌ن ئه‌زمون و پسپۆرن و بۆ ماوه‌ی دوو سال که یه‌ک جار یاری نوێکردنه‌وه‌یه ناوزه‌ده‌کری
٤- ئه‌ندامی له هه‌یه‌ی ته‌دریسی هه‌ر په‌یمانگایی، له لایه‌ن ئه‌نجومه‌نی په‌یمانگه‌وه ناوزه‌ده‌کری بۆ ماوه‌ی دوو سال و، بۆ یه‌ک جار یاری نوێکردنه‌وه‌یه.

ماددهی سی و چوار:

وردستان

ئەنجومەنى ھەيئە ئەو ئىشە تايبەت و سەلاحىياتە راىي دەكا كە دراون بە ئەنجومەنى زانكۆ و دەقەكانيان لە ماددە (١٩) ى ئەم ياساىدا ھاتوو، بەجۆرئ كە لەگەل بارودۆخى ھەيئەكەدا بگونجئ و، يۆيشى ھەيە ھەندئ لە سەلاحىياتى خۆى بدات بە سەرۆكى ھەيئەكە .

ماددەى سى و پيئنج:

- ١) پەيمانگە عەمىدئىكى دەبئ، لە كەمى برونامەى ماجستئرى ھەبئ، بە مەرتەبەى مودەپىس و ژورتر. لە سەر پيشتيازى وەزىرو بە برپارى سەرەك وەزىران بە پلەى بەرپۆھەبرى گشتى دادەمەزئ.
- ٢) عەمىد سەلاحىياتى ئىشە تايبەتەكانى خۆى بە پيئى ئەوہى لە ماددەى (٢١) ى ئەم ياساىدا ھاتوو ئەنجام دەدات بە جۆرئ لە گەل ئامانجەكانى پەيمانگەدا، بگونجئ .
- ٣) عەمىد يارىدەدەريكى دەبئ، لە سەر راسپاردەى ئەنجومەنى پەيمانگە، بە برپارى سەرۆكى ھەيئەكە دادەمەزئ.

ماددەى سى وشەش:

- ١) پەيمانگە ئەنجومئىكى دەبئ، بەرپۆھى دەبات ، لە عەمىدو سەرۆكانى بەش ولقەكان پيئ دئت.
- ٢) ئەنجومەن ئىشى تايبەت و سەلاحىياتى وەك ئەوہى ئەنجومەنى كۆليژ راىي دەكا، وەك لە ماددەى (٢٣) ى ئەم ياساىدا دەقەكانيان ھاتوو، بەجۆريكيش كە لە گەل ئامانجەكانى پەيمانگەدا بگونجئ.

بەشى شەشەم

ھەيئەى بالائى پسپۆرە پزىشكئىيەكان

ماددەى سى وھوت:

ھەيئەتئك بە ناوى (ھەيئەى بالائى پسپۆرە پزىشكئىيەكان لە ھەريمى كوردستاندا) دئتە دانان. ئەم ھەيئەيە دەزگايەكى فيركارئيە بە پلەى زانكۆ و، بە وەزارەتەو دەبەستئ.

ماددەى سى وھشت:

ئەم ھەيئەيە بۆ ئامادەكردنى پزىشكى پسپۆر لە ھەموو لقە جۆربەجۆرەكاندا تئدەكۆشى وھەول دەدات پئداويستى زەرور بۆ ئەو كارەى فەراھەم بكات بە پيئى تازەترين شئوازو موبتەكەرى زانستى.

ماددەى سى وئۆ:

أ. ئەم ھەيئەتە سەرۆكئىكى دەبئ خاوەن برونامەى دكتۆرا يان ھاوتائى دكتۆرا لە پزىشكئدا، لە كەمى بە مەرتەبەى ئوستادى يارىدەدەر. لە سەر پيشتيازى وەزىرو بە برپارى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىران دادەمەزئ.

ب. سه رۆكى هه يئە جیگرێكى ده بیّ خاوه ن بپوانامه ی دکتۆرا یان هاوتاکه ی له پزیشکیدا، له که میی به مه رته به ی ئوستادی یاریده ده ر. له سه ر پێشنیازی وه زیر، به بریاری سه ره ک وه زیران داده مه زریّ وه کاتی دیارنه بوونی سه رۆکدا جیگرێتی.

ماده ی چل:

أ. ئەنجومەنی، وه ک هاوشانی ئەنجومەنی زانکۆ، هه يئە که به رپۆه ده بات و سه ره رشتی ده کات. پێک هاتوه له:

- ١- سه رۆکی هه يئە که سه رۆک.
 - ٢- جیگری سه رۆکی هه يئە که جیگری سه رۆک.
- عه میده کانی کۆلیژه پزیشکیه کان و کۆلیژی پزیشکی ددان و کۆلیژی ده رمانسازی و په رستیاری زانکۆکانی هه ریم ئەندامن.
- ٤- نوینه ریکی وه زارتی ته ندروستی و کارویاری کۆمه لایه تی به مه رجی پسیپۆری پزیشکی هه بیّ وه که میش پله ی به رپۆه به ری گشتی هه بیّ ئەندام
- ٥- دوان له ته دیرسییه کانی هه يئە که له که میی به پله ی موده رپیس، له لایه ن ئەندامانی هه يئە ی ته دیرسه وه هه لده بژیردیرین بۆ ماوه ی دووسالّ و، یاری تازه کردنه وه شه بۆ یه ک جار ئەندامن
- ب. ئەنجومون بریارده ریکی (مقرر) ده بیّ، خاوه ن شاره زایی ئیداری به پله ی به رپۆه به ر، ئەم بریارده ره کاروباری ئیداریی ئەنجومه نه که ده گرێته ده ست، به ریکه ستنی لیستی کارو تۆمارکردنی ره شنووسی دانیشه تنه کان و بریاره کان و به به ریّ خستن نامه و نامکاریشه وه.

ماده ی چل ویه ک:

ئەنجومەن له سه ر بانگه یشتی سه رۆک کۆبوونه وه کانی خۆی ده به ستیّ و (نصاب) یش به ئاماده بوونی دوو سییه کی ئەندامه کانی دیته جیّ و، بریارو راسپارده کانیش به زۆرینه ی ئاماده بووان ده رده چن و، له کاتی یه کسانبوونی ده نگه کانیشدا، ده نگی سه رۆک بۆ کام لایان بیّت، هی ئەوه.

ماده ی چل ودوو:

سه رباری ئەو ئیشه تایبه تانه ی به ئەنجومه نگه لی زانکۆکان سپێردراون و ده قه کانیا ن له ماده ی تۆزده ی ئەم یاسایه دا هاتوون، ئەنجومه ن ئەم ئیشه تایبه تانه ی خواره وه ش رایی ده کات:

- (١) ئیقرارکردنی پلانگه لی لیکۆلنه وه ی زانستی .
- (٢) ئیقرارکردنی پلانی فه راهه مکردنی پێداویسته کانی فیترکردن.
- (٣) ئیقرارکردنی به رنامه گه لی خویندن و ته قویمی.

٤) راسپاردن به پلانگه لی وهرگرتنی قوتابی و شهرتوشروته کانی.

ماده ی چل و سی:

دهرچوانی (خریجو) هه یئه بپوانامه ی (زه میل) یان پی ده به خشری که به بهرترترین بپوانامه ی پیشه یی له بوازی پسپوریدا داده نریت، هه لگری ئەم بپوانامه یه دوو سال قیده می بۆ مه بهستی علاوه و تهر فیه ده دریتی و، هه ره له رۆژی وهرگرتنیشیه وه له هه موو ماف و ئیمتیازه کانیشی سوومه ند ده بیته.

ماده ی چل و چوار:

پزیشکی داوای کردبی ئەو بپوانامه یه وهرگری، مه رجه پله پله ی پزیشکی بپیی که ده که کانیا ن له یاسا بهرکاره کانداهاتووه.

ماده ی چل و پینچ:

ماوه ی خویندن و نه نبق له هه یئه که دا چوار سالی ته قویمیه.

ماده ی چل و شه ش:

ئەو یاسا و پیرۆو رینمایانه ی کاروباری ته درسی و قوتابیان وزه پتی له زانکۆکانی هه ریمدا ریک ده خه ن، به سه ره هه یئه که شدا ده سه پین.

ماده ی چل و چه وت:

پیرۆی ناوخوی هه یئه و به شه زانستییه کانی وشه رتوشروتی وهرگرتنی قوتابی و هه موو ئەو شتانه ش که پپوهندی به کاروبارییه وه هه یه، به ره وشی ته درسیات و تاقیکردنه وه کانیشه وه هه مووی به رینماییه گه لی دیارده کرین وه زیری فیرکردنی بالاو لیکۆلینه وه ی زانستی ده ریانده هینی.

به شی چه وته م

زانکۆ نه هلییه کان

ماده ی چل و هه شت:

ده شی زانکۆگه لی ئەهلی له هه ریمدا دابه زین به پپی شه رتوشروتی که ئەنجومه نی فیرکردنی بالاو لیکۆلینه وه ی زانستی دیاریان ده کات.

ماده ی چل و تو:

وه زاره ت سه ره رشتی زانکۆ نه هلییه کان ده کات به پپی ئەم بنه مایانه ی خواره وه:

١) ئیجازه پیدانی دامه زاندنی ئەم ده زگایانه به پپی شه رتوشروتی ئەنجومه ن دیاریان ده کات.

٢) ريقابه ی باش ئەجامدانی حوکه مانی یاسا، پابه ندبونیا ن به سیاسه تی زانستی هه ریم و رینماییه وه زاره ت و ئەنجومه ن و حوکه مانی پیرۆی ناوخویه که ی که ئیجازه که ی پی

وهرگرتووه. یفی رۆژنامه ی وهفایعی کوردستان

- ٣) ئەنجومنگەلی ئیدارەكەشی دەبی نوینەریکی وه زارتی تیداییت.
- ٤) سهرومپیش زانیاری و رینیشاندانی پی دەدری تا بتوانی له سیاسەتی زانستی گشتیی هەریم تی بگات وپا بەندیان ببی.
- ٥) له کاتی زەروردا ئەندامانی هەییەتی تەدریسی و موکید و فرمانبەر و لیکۆلەر منحهی دارایی بۆ دەنیرن بە شیوهیهکی ئەوتۆ که له گەڵ کوششی زانستییهکی و هاویه شجیونی له بنیادنانی رۆشنییری کۆمه لگه دا بگونجی.
- ٦) له حاله تیکیشدا، له حوکمه کانی یاسا یان پیرو لابات و له و ئامانجانەش با بداته وه که بۆ وه دی هینانیان دامه زراوه، ئەوه له و باره دا خویندنی به شیوهیهکی نیمچه یان به گشتی بۆ ماوهیهکی کاتی تیدا دهو ستیری یان نیجازه که ی لی ده کیشریته وه.

بهشی هه شتەم حوکمه کۆتاییه کان

مادده ی په نجا:

١) ئەندامانی هەییەتی تەدریسی مەرتەبە ی زانستی خۆیان و هەموو ئەو مافانە ی دیکه شیان له لا پارێزراو دەبی که له م یاسایه و یاسای دیکه و له و پیرو و رینمایانەشدا که به پیی ئەو یاسایانە دانراون دەیانکه وی، تەنیا دەرمانە ی خۆتەرخان کردن وەرناگرن له حاله تیکدا تەنسیب بکری یان خۆ تەرخان بکەن بۆ وه زیفە ی دەر وه ی زانکو و دەر وه ی هەییەتی په یمانگه تەقەنیه کان و هەییەتی بالای پسیپۆره پزیشکییه کان یان دابمه زرین یان بگوازرینه وه بۆ وه زیفە ی ناوه ندی وه زارهت یان ناوه ندی زانکوکان یان ناوه ندی هەییەتی په یمانگه تەقەنیه کان و هەییەتی بالای پسیپۆره پزیشکییه کان و وه زارهتی په روه رده . ماوه ی پیاده کردنی ئەم وه زیفانە شیان به خزمەتی تەواو بۆ مەبه سستی عه لاوه و تەرفیع و خانە نشینی حساب ده کری.

٢) ئەندامانی هەییەتی تەدریسی مافی تەرقیه ی زانستی یان پارێزراوه کاتی دادمه زرین یان ده گوازرینه وه بۆ وه زیفە گەلی دەر وه ی فیڕکردنی بالا ئەگەر هەموو شەرت و شروتی پیویستیان فەراهەم بی و تەنها مەرجی تەدریسیان نه بی.

مادده ی په نجاویه ک:

١- ئەمانە ی خواره وه به پیرو دیار ده کری:

أ- ناوه ند (مرکز) لیکۆلینه وه ی زانستی له زانکو و کۆلیژ و هەییەتی په یمانگه تەقەنیه کان و، ئیشی تاییهت و کاروباری زانستی و ئیداریه کانیا.

ب- به شه کانی دایه ره گەلی وه زارهت و ئیشه تاییهتەکانیا، هه روه ها به شه کانی ناوه ندی زانکوکان و هەییەتی په یمانگه تەقەنیه کان و هەییەتی بالای پسیپۆره پزیشکییه کان.

ج- کاروباری هونهری تایبته به وهرگرتن و گواستنهوهی قوتابیان.
 ۲- به پئی رینمایگه لیکیش که وهزیری فیترکردنی بالآ و لیکۆلینهوهی زانستی ده ریدینی،
 ئەمانه دیار ده کرین: کاروباری پیوهند به رابه ریکردنی قوتابیان و ری نیشاندانی زانستی و
 پهروه دهیی و کۆمه لایه تی و هزری قوتابیان و، چاودیری کردنی ماددی و مه عنه وییان و،
 ریکخستنی چالاکی لامه نه جی و تاقیکردنه وه و ئه رک و زه پتییه یان، ههروه ها ناردنیا ن بو
 بیعسه و زه ماله و، هه موو کاروباری دیکه ی زانستی و پهروه دهیی و ریکخستنی ئیجازه ی
 دراسییشیان.

ماده ی په نجاو دوو:

۱- دادگاگان قه دهغه ده کرین له سه یرکردنی هه ر ده عوایه ک که دژ به زانکۆ یان هه یئه ی
 په یمانگه ته قه نه یه کان یان کۆلیژ یان هه ر په یمانگه یه کیان یان هه یئه ی بالآی پسپۆره
 پزیشکییه کان بکریته وه سه باره ت به وهرگرتنی قوتابی و گواستنه وه و تاقیکردنه وه و سزای
 زه پتی که به سه ر قوتابیاندا ده سه پینریت، وه ک ده رکردنی قوتابی به هۆی ده رنه چونی له
 تاقیکردنه وه یان به هۆی دیکه وه. ته نها زانکۆ و هه یئه تی په یمانگه ته قه نه یه کان و هه یئه ی بالآی
 پسپۆره پزیشکییه کان بۆیان هه یه ئه و شکاتانه یه کلابکه نه وه که له و رووه وه رووده دن،
 ئه وه ش به پئی رینمایگه لی که وه زاره ت ده ریده هینی.

۲- دادگاگان قه دهغه ده کرین له سه یرکردنی ده عواگه لی راستکردنه وه ی بپروانامه و ده ره جه
 زانستییه عیراقی و بیانیه کان دوا ی قۆناغی دواناوه ندی، ههروه ها قه دهغه یه سه یری ده عوا ی
 به خشینی نارناوو بپروانامه ی زانستی و فه خری بکه ن.

ماده ی په نجاو سی:

زانکۆکان و هه یئه ی په یمانگه ته قه نه یه کان و هه یئه ی بالآی پسپۆره پزیشکییه کان بۆیان هه یه له
 ئەزمونی زانستی و له ته تبیقی زانستی و تاقیگه یی و مه شقدانی قوتابیاندا داوا ی کۆمه ک له
 هه موو لایه نیکی پسپۆره له دایه ره کانی هه رییدا بکه ن و، پیوستیسه له سه ر ئه و دایه رانه، بو
 به ئەنجام گه یاندنیا ن ئاسانکاریان بو بکه ن و ده ستی یارمه تییا ن بو دریز بکه ن.

ماده ی په نجاو چوار:

زانکۆکان و هه یئه ی په یمانگه ته قه نه یه کان و هه یئه ی بالآی پسپۆره پزیشکییه کان له ره سمی
 گومرگی هه موو ماده و ئامیرو جیهازو پارچه کانیشیان سه رفران، ههروه ها ماده ی یه ده گ و
 هی تاقیگه و ئامرازه کانی روونکردنه وه و فلیم و بلاوکراوه و کتیب و چاپه مه نیی هاوه رده ش، له
 چوارچیوه ی پرۆزه و پسپۆری فیترکریدا که ئامانجه کانیان وه دی بینن هه ر هه موویان له گومرگ
 سه رفران.

ماده ی په نجاو پینج:

ئه ره شیفی رۆژنامه ی وهقایی کوردستان

www.mojkurdistan.com

ياسای ژماره (١٢) ی سالی (١٩٩٣) ی فیركردنی بالاو لیكۆلینه وهی زانستی هه ریمی كوردستانی عیراق و مادهی دهیه می یاسای ژماره (٣) ی سالی (١٩٩٢) ی نه نجومه نی وهزیرانی هه ریمی كوردستانی عیراق له غو ده كرتین.

مادهی په نجاو شهش:

وهزیر بۆی هه یه رینمایه گه لی بۆ سانا كردنی وه به ركار خستنی حوكمه كانی ئەم یاسایه ده رهیه ئی.

مادهی په نجاو ههوت:

هه رده قی پیچه وانه ی حوكمه كانی ئەم یاسایه بیته ناخریته به ركار.

مادهی په نجاو ههشت:

پیویسته له سه ر وهزیره پیوه ندیاره كان حوكمه كانی ئەم یاسایه بخرنه به ركار.

مادهی په نجاو نۆ:

ئەم یاسایه له رۆژی بالوكردنه وهی له (وهقايعی كوردستان) دا، ده خریته به ركار.

د. رۆژ نوری شاهه بیس

سه رۆگی نه نجومه نی نیشتمانی كوردستانی - عیراق

هۆكاره زه رووره كان

پێ به پێ له گه ل ئامانجه كانی ئەم قۆناغه دا كه له خه مخۆری و گرنگی پیدانیکی نائاسایی و شایان به كهرتی فیركردنی بالاو لیكۆلینه وهی زانستیدا خۆی ده نوینی له پیناوی ئەوه دا كه به شیوه یه کی كارا له بزاقی به ره وچا كترچوون و پیشقه چووندا كه به هه ریمه وه دیاره له هه موو روویه کی سیاسی و كۆمه لایه تی و ئابووری و ئاوه دانكردنه وه دا له بهر ئەوه به زه روور دانرا كه وه زاره تیکی تایبه ت بۆ ئەم كهرته ئەساسی و گرنگه دابنری تا بتوانی بزاقی زانكۆ و دامو ده زگا زانستیه بالاکان له هه ریمدا ته نیسیق بكات و به ره و وه دهیه ئانی په ره سه ندیکی زیاتری زانستی و ته كنۆلۆجی پیشی بخات و بتوانی له گه ل زانكۆو ده زگا و لایه نه زانستی و رۆشنبیرییه بیانیه كاندا هاوکاری زانستی و رۆشنبیری وه دی بینئ و، گه لی كوردستان بگه یه نی به كاروانی به ره وچا كترچوون و پیشكه وتنی زانست و شارستانیه تی جیهان، هه روه ها ده ركه وت كه پیویستیمان به ئاماده كردنی پزیشكانی پسپۆر هه یه له لقه جۆربه جۆره كانی پزیشكیدا بۆ پرکردنه وهی كه می پزیشك كه له كادیری پسپۆری پزیشكیدا هه یه، له بهر ئەوه به پیویست زانرا كه هه یئه ی بالای پسپۆره پزیشكیه كان له هه ریمدا دابمه زری. جا بۆ ئەوه ی بواریش بدری به كهرتی تایبه ت له بزاقی به ره وچا كتربردنی زانستیدا به شداری بكن، وا پیویست ده كات كه ریگا بدریت به تاكه تاكه ی خه لك و هه یئه ته تایبه ته كان كه زانكۆی ئەهلی دابمه زرینن تا ئەوانیش له بزاقی به ره وچا كتربردنی زانستی و رۆشنبیریدا به شدار بن له ژیر سه ره په رشتی و كۆمه کی وه زاره تدا، تا بتوانین له مهیدانی فیركردنی بالاو لیكۆلینه وهی زانستیدا هه نگاویکی به سوودتر له هه ریمدا به ره وپیش بچین، جا له بهر ئەوانه، ئەم یاساكاریه ته نجام درا.

به ناوی خۆی به خشنده و میهره بان